

Plan van aanpak: Samenlevingsakkoord jeugdhulp

Titel

Samenlevingsakkoord Jeugdhulp: "Samen naar een nieuw perspectief op jeugdhulp"

Aanleiding voor de opdracht

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) heeft eind 2017 in Leusden een onderzoek gedaan naar mogelijke verbeteringen in de keten van instroom, doorstroom en uitstroom van geïndiceerde jeugdhulp. Dat de vraag naar jeugdhulp (nog) niet afneemt, is een beeld dat in het hele land te zien is. Vooral het beroep dat wordt gedaan op lichte ambulante hulp is tot aan begin 2017 alleen maar groter geworden, zoals blijkt uit cijfers van het CBS (Rapportage Jeugdhulp 1^e halfjaar 2017). Dat is natuurlijk geen geruststelling, maar het maakt wel duidelijk dat dit niet een specifiek Leusdens probleem is. Het Nji constateert dat ondanks dat het met veel jongeren in Leusden goed gaat, de vraag naar jeugdhulp blijft toenemen en de kosten blijven stijgen.

Het NJi beveelt aan om meer in te zetten op:

- Versterken pedagogisch klimaat (preventie)
- Lokaal wat lokaal kan in contact met de zorgaanbieders
- Samenwerking verbeteren tussen Lariks-huisartsen-onderwijs
- Expertise naar voren halen (triage)
- Bekorten van doorlooptijd door betere en meer mogelijkheden tot afschaling

Naar aanleiding hiervan heeft het college in het College Uitvoeringsprogramma (CUP) 2018-2022 het volgende opgenomen:

We willen in partnerschap komen tot bewustwording en betrokkenheid bij de brede opgaven voor de jeugd en afspraken maken over wie wat kan bijdragen in preventie, toegang en samenwerking. Met name met het onderwijs en de huis- en jeugdartsen willen we samenwerking en kostenbewustzijn vergroten. We richten ons met alle partners op: voorkomen van hulp door samenhangend aanbod van voorliggende collectieve voorzieningen, netwerkvorming en vroegtijdige signalering, inzet van eigen netwerk, regievoering door Lariks op 1 gezin, 1 plan en zorg nabij.

Om de transformatie in beweging te krijgen heeft de portefeuillehouder in de uitwisseling met de raad d.d. 18 oktober 2018 aangegeven dat hij de komende 4 jaar gaat inzetten op het volgende:

- Behouden van een sterke basisinfrastructuur;
- Versterken van preventie en vroegsignalering;
- Beheersen van de toegang tot geïndiceerde zorg;
- Transformatie van de geïndiceerde zorg.

In het samenlevingsakkoord "Samen naar een nieuw perspectief op jeugdhulp" richten wij ons in eerste instantie op het beheersen van de toegang tot de geïndiceerde jeugdhulp.

Huisartsen zijn belangrijke verwijzers naar geïndiceerde jeugdhulp. 90% van de verwijzingen naar de Jeugd-GGZ vindt via de huisarts plaats. Met hen, en met jeugdartsen, Lariks en het onderwijs willen we komen tot afspraken om de stijgende vraag om te buigen. We richten ons met name op de jeugd geestelijke gezondheidszorg waar de kosten procentueel de grootste stijging laten zien. We verwachten dat de gezamenlijke afspraken een spin-off te weeg brengen naar interventies op het gebied van opvoedondersteuning, voorliggende voorzieningen, preventieve maatregelen en de transformatie van de lokale geïndiceerde zorg.

Kader

We willen een transformatie (nieuw perspectief) tot stand brengen waarbij de volgende twee principes leidend zijn:

- **Normalisering van gedrag:**
Professionals zetten in op pedagogische en onderwijskundige interventies en steun aan ouders in de opvoeding. Huisartsen, jeugdartsen, onderwijs en Lariks werken op dezelfde wijze: uitgaan van de veerkracht van het kind/de jongere en voorkomen van medicalisering door labeling.
- **Thuisnabij:**
Sommige kinderen en jongeren hebben iets meer begeleiding nodig, of meer fysieke inspanningen, een bepaalde opvoedstijl, meer tijd voor werkstukken, begeleiding bij structuur geven etc. Interventies die thuis en op school kunnen worden uitgevoerd. Hiervoor is geen verwijzing naar de geïndiceerde zorg nodig.

Doel

Vanuit de gemeente brengen we het volgende doel in voor het samenlevingsakkoord:

We gaan, samen met onze partners, het pedagogisch klimaat rondom het kind/de jongere versterken om de verwijzingen naar de geïndiceerde jeugdhulp terug te brengen. We gaan daartoe:

- ouders ondersteunen bij het opvoeden en opgroeien van hun kinderen
- meer expertise aanbrengen bij de verwijzers (huisarts, onderwijs, Lariks)
- meer/andere voorliggende collectieve voorzieningen creëren.'
- verbeteren van de informatievoorziening over collectieve voorzieningen bij ouders en professionals

Ons beoogde resultaat is dat:

- Ouders en kinderen beter ondersteund worden bij het opvoeden en opgroeien.
- Professionals en ouders beter zicht hebben op het aanbod preventieve en collectieve voorzieningen aanbod.
- de verwijzingen naar de geïndiceerde jeugdhulp met x % worden teruggebracht. We richten ons specifiek op de ambulante jeugd-ggz. We verwachten dat dit binnen een periode van 4 jaar een besparing van y oplevert.
- het percentage jongeren dat in Leusden jeugdhulp heeft, daalt naar maximaal het landelijk gemiddelde (van 11,5 % naar 10,5%).

In samenspraak met de partners kunnen hier doelen aan worden toegevoegd of worden geherformuleerd.

Partners

We richten een transformatietafel in waarvoor we –in eerste instantie- partijen uitnodigen die bepalend zijn bij de toegang en/of als poortwachter fungeren.

Deze partners zijn:

- Lariks, toegang tot zorg vanuit gemeente. Met deelname door de bestuurder/ directeur omdat zij verantwoordelijk is voor de transformatie in haar organisatie. Eventueel toegevoegd kan worden de teamleider sociaal team en het basisteam.
- Huisartsen, zij zijn verantwoordelijk voor meer dan 50% van de verwijzingen. Met deelname door 2 of 3 huisartsen van verschillende praktijken.
- Jeugdartsen (GGD), zij zijn verwijzers en hebben een rol in het versterken van opvoedvaardigheden en signalering, met deelname van één jeugdarts.
- Het onderwijs. Het onderwijs is een vindplaats van kinderen en jeugdigen die ondersteuning of zorg nodig hebben. Het onderwijs lijkt een grote invloed te hebben op de verwijzingen van de huisartsen.

Daarnaast zijn er de volgende belangrijke partners:

- Ouders, jongeren. Zij zijn ervaringsdeskundig en kunnen input geven voor goede opvoedondersteuning en vergroten van de veerkracht. We agenderen op de transitietafel hoe we ouders, jongeren gaan betrekken.
- Lokale (jeugd-)psychologen. Zij bepalen welke zorg ze verlenen en de duur van de zorg indien de verwijzing plaatsvindt buiten Lariks. Ze hebben mogelijk ook ideeën hoe de jeugdhulp doeltreffender en doelmatiger ingezet kan worden. We agenderen op de transitietafel hoe we de psychologen gaan betrekken en wie dat zijn.

Resultaat en maatschappelijke effect

Maatschappelijk effect: Van zorgperspectief naar versterken pedagogisch klimaat

- Een stevig pedagogisch klimaat (pedagogische civil society), waarin kinderen, ouders en school passende ondersteuning krijgen en organisaties elkaar goed weten te vinden. Met passende ondersteuning voor kinderen die wat extra's nodig hebben in hun ontwikkeling, maar wel graag in de eigen wijk en in de buurt van ouders en vriendjes. De jeugdhulp moet daarbij zo doeltreffend en doelmatig worden ingezet.

Resultaten:

- Meer passende thuisnabije (incl. op school) (opvoed)ondersteuning voor kinderen, jongeren en hun ouders (*nu nog niet duidelijk welke extra voorliggende voorzieningen nodig zijn*);
- Bekendheid bij verwijzers van het aanbod aan collectieve voorzieningen (*sociale kaart, app o.i.d. die ook daadwerkelijk wordt gebruikt*);
- Een duurzame, vitale samenwerking tussen verwijzers, met dezelfde werkwijze en principes, gericht op transformatie, vastgelegd in een afsprakenstel /convenant o.i.d.
- Minder geïndiceerde zorg en minder verwijzingen: binnen 4 jaar verwachten we dat er x% minder verwijzingen zijn naar de ambulante geestelijke gezondheidszorg en y% vermindering van de kosten voor jeugdhulp.

Kinderen voor wie collectieve voorzieningen of pedagogische interventies niet voldoen, blijven toegang houden tot de J-GGZ voor op hen toegesneden hulp en zorg.

Rollen

De gemeente en de partners staan samen aan de lat om het doel te realiseren. Elke partner brengt daartoe eigen expertise in. De gemeente heeft daarnaast een initiërende en faciliterende rol. De gemeente zet een onafhankelijke voorzitter in aan de transitietafel om de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle partners te benadrukken.

Tijd

De gemeente stelt aan de partners voor om in de periode januari – april het samenlevingsakkoord op te stellen. De gemeente Leusden organiseert een kick-of meeting met vertegenwoordigers/bestuurders van het betrokken veld. Daarin wordt aangekondigd dat de gemeente Leusden graag met iedere doelgroep eerst een eigen inzicht gevende bijeenkomst wil organiseren om achterliggende patronen van de kostenstijging en problematieken te achterhalen. En daarna een aantal bijeenkomsten om gemeenschappelijk tot interventies te komen om de jeugdzorg kwalitatief en kosteneffectief te organiseren in Leusden. We bespreken met professionals op welke wijze we ouders van cliënten het beste bij dit traject kunnen betrekken.

Met partners willen we ook in gesprek hoe bestaande budgetten op een andere wijze ingezet kunnen worden. Tevens willen we de mogelijkheden verkennen of budgetten van diverse partners bij elkaar gebracht kunnen worden om tot nieuwe oplossingen te komen.